

Inventering av nyanlagda dammar i sydvästra Skåne

Av Karin Emanuelsson

Föreliggande rapport utgör en sammanställning av en damminventering där Saxån-Braåns vattenvårdskommitté bistått med medel. Inventeringen utfördes av Karin Emanuelsson under ALU praktik på Ekologgruppen maj-okt 1994. Syftet var att dokumentera etableringen av bottenfaunan och växter i nyanlagda dammar av olika ålder, samt att jämföra utvecklingen relaterat till åldern. Ett vattenprov togs också för att få en grov uppfattning om vattenkvalitén.

Med bottenfauna avses den makroskopiska (synliga för blotta ögat) fauna, t ex insekter, snäckor, musslor, kräftdjur och glattmaskar, som är knuten till bottenmiljön i en sjö, damm eller ett vattendrag.

Följande dammar, varav de flesta har tillrinning från dike, valdes ut till undersökningen:

Damm	Anlagd	Tillflöde	Frånflöde	Vattensystem
Skarhult	Juli 1994	dike och dränering	dike	Braån
Häljarp	Nov 1993	Saxån	Saxån	Saxån
St. Bjällerup	Juni 1993	Dalbydiket	Höjeå	Höjeå
Stabbarp	Jan 1993	dränering	Långgropen	Saxån
Råga Hörstad	Dec 1992	" dränering "		
Dalby	Nov 1992	" Råbydiket		Höjeå
Ullstorp	Nov 1992	" dike		Saxån
Välholm	Dec 1991	" Välåbäcken "		
Tågerup	Okt 1991	" Saxån "		

Inventeringen ger en ögonblicksbild, om än värdefull, och man kan i viss mån jämföra dammarna med varandra. De har liknande tillflöden men är var och en unika med sina geografiska lägen.

Två metoder användes vid insamling av bottenfauna: aktivfaunafälla och håvning. Metoderna visade sig ge olika resultat i flera dammar och kompletterade därmed varandra bra. En del bottenlevande djur (mygg- och knottlarver) som inte går i fällorna kom t ex med vid håvningen, och vid Ullstorp påträffades bl a 9 skalbaggsarter i fällorna medan endast 1 av dessa erhöles vid håvprovet.

Undersökningen visar att etablering av bottenfauna sker snabbt. Även i den yngsta dammen som endast var 3 veckor vid provtagningen hade kolonisering skett. Förmodligen kan intelligande vatten påskynda invandringen. Vissa avvikelser finns men resultatet visar en utvecklingstendens där äldre vatten har större etablering både vad gäller bottenfauna och växter. Individantal och taxa (=allmänna beteckningen för en viss systematisk grupp t ex släkte eller art) för bottenfaunan ökar med dammens ålder. De äldsta dammarna i undersökningen är ca 2 1/2 år och undersöktes alltså i deras tredje vegetationssäsong. I dessa dammar noterades 26 respektive 29 taxa, vilket får betraktas som högt, och är i nivå med bottenfaunalokaler i närbelägna vattendrag. Två arter av fjädergälsnäckor (*Valvat macrostoma* och *Valvat piscinalis*) och en vattenskalbagge, gulbandad dykare (*Dytiscus circumflexus*) hittades i dammen vid Tågerup. Dessa, samt större vattenödlor eller vattensalamander som finns i dammarna vid Råga Hörstad och Ullstorp, är medtagna som utrotningshotade djur på listor utgivna av databanken för hotade arter, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala. Kransalgen *Chara vulgaris* som växer i vattnet vid Välholm är medtagen i ett förslag till en rödlista för hotade arter (Blindov, I. 1994)

Häljarps våtmark

Det låga antalet här, både vad gäller individer och taxa kan ha sin förklaring i den höga salthalten i vattnet. Våtmarken har både till- och utflöde från Saxån och ligger relativt nära havet. Under de två dygn som fällorna låg ute blåste och regnade det kraftigt och vattnet steg ca 20-30 cm, vilket också kan ha påverkat resultatet. Vattnets salthalt har stor betydelse för vilka organismer som kan leva där, eftersom salthalten i vattnet bl a påverkar organismernas vattenbalans samt upptag och utsöndring av olika ämnen. Fluktuationer i salthalten innebär svårigheter för djur att anpassa sig.